

Міністерство освіти і науки України
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана
Хмельницького
Мовний центр «Тьютор»

Студентське наукове товариство

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ СТУДІЇ

Збірник наукових праць студентів

Мелітополь

2020

Рекомендовано збірник наукових праць до друку за ухвалою Вченої ради Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (протокол від... квітня 2020 року №)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Коноваленко Т.В.	—	декан філологічного факультету, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики викладання германських мов
Гармаш О.Л.	—	завідувач кафедри германської філології, доктор філологічних наук, доцент кафедри германської філології
Гуров С.Ю.	—	завідувач кафедри методики викладання германських мов, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики викладання германських мов
Баранцова І.О	—	кандидат педагогічних наук, ст.викл. кафедри методики викладання германських мов
Гурова Т.Ю.	—	кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики викладання германських мов
Жигоренко І.Ю.	—	кандидат філологічних наук, доцент кафедри германської філології
Денисенко Н.В.	—	кандидат філологічних наук, доцент кафедри германської філології
Матюха Г.В.	—	кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики викладання германських мов
Насалевич Т.В.	—	кандидат філологічних наук, доцент кафедри германської філології
Тарасенко Т.В.	—	кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики викладання германських мов

Автори опублікованих праць несуть відповідальність за точність наведених фактів, цитат, посилань, власних імен та інших відомостей.

Студентські наукові студії. Збірник наукових праць студентів. – Мелітополь: МДПУ ім. Богдана Хмельницького, 2020. – 394 с.

УДК 378.4 (477.64-21) МДПУ:811.111

Адреса: Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, вул. Грушевського – 24, Україна, 72112

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ:

1. Ахінько А.В. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
2. Балуєва К.О. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
3. Барановська В.В. – студент філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
4. Безрідна А.І. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
5. Блищик М.В. – студент природничо-географічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
6. Богданенко К.І. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
7. Бойко С.О. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
8. Болотіна О.С. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
9. Бондар Н.В. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
10. Борисова О.В. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
11. Борт І.М. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
12. Бруснік О.К. – студент філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
13. Бурцева А.О. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
14. Бухановська М.А. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
15. Васильєва А.О. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
16. Васильченко К.О. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
17. Вовк А.В. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
18. Гавриленко Є.А. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
19. Гарбарчук В.І. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
20. Гаркушка Д.Ю. – студент філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
21. Глебова К.Є. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
22. Глущенко Ю.В. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
23. Головачова Є.О. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
24. Горючкіна Ю.О. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
25. Грачова М.В. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
26. Григор'єва Н.В. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
27. Гринченко А.А. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького

16. Ezard J. A New Word Order for 2002// Guardian. – 2002. – Febr. 4. – P. 9.
17. Green J. New Words. A Dictionary of Neologisms since 1960. – London: Bloomsbury, 1992. – 340 p.
18. Longman Guardian New Words / edited by S. Mort. – Harlow: Longman, 1986. – 219 p.

Корольова А. О.

Науковий керівник – кандидат філологічних наук,

доцент Сіроштан Т. В.

МОВНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ГУМОРУ В ПОВІСТІ В. НЕСТАЙКА «НЕЙМОВІРНІ ДЕТЕКТИВИ»

***Анотація.** У статті досліджено особливості застосування мовних засобів вираження гумору в повісті В. Нестайка «Неймовірні детективи», встановлено різноманітний набір лексичних та граматичних ресурсів творення комічного.*

***Ключові слова:** гумор, мовний засіб, контраст, фразеологізм.*

Мова художніх творів для дітей становить значний науковий інтерес, адже такі специфічні ознаки дитячої літератури, як «простота викладу, стилістична точність і різноманітність, чистота, образність» [3, с. 99], досягаються, перш за все, мовними засобами. Роль слова у формуванні гумористичного ефекту з урахуванням його семантичних та емоційно-експресивних модифікацій була предметом аналізу таких мовознавців, як В. Виноградов, Л. Мацько, Т. Наумова, А. Попович, О. Стишов, В. Черняєва та ін. У прозі В. Нестайка навчання дітей доброті, чуйності, милосердю, любові, дбайливому ставленню до близьких, повазі здійснюється шляхом

використання мовних засобів вираження гумору. Саме тому наше дослідження вважаємо актуальним.

Мета статті – вивчити особливості застосування мовних засобів вираження гумору в повісті В. Нестайка «Неймовірні детективи».

Природа сміхової культури, як свідчать численні праці вітчизняних і зарубіжних мовознавців, завжди включає в себе високорозвинене критичне начало. Сміх вважають емоційно насиченою естетичною формою критики, за допомогою якої можна розпізнати невідповідності, алогізми та суперечності в нашому житті [1, с. 390]. Саме тому дитяча література, покликана розвивати критичне мислення, дуже часто виховує почуття гумору в юного читача.

У повісті «Неймовірні детективи» В. Нестайка спостерігаються давні традиції сміхової культури українського народу. Гумор письменника переважно доброзичливий, чесний, благородний. Мова твору відзначається простотою, образністю, експресивністю та емоційністю.

Найперше, що привертає увагу, це конотативні власні назви: *Вітасик Дорошенко, Женя Кисіль, Петюня, Шипуля*. Такі імена підкреслюють риси характеру людини або, навпаки, контрастують з ними. Інколи, крім власного імені, персонажі отримують виразну конотативну назву: *Даремно зірвав рибалку! Бармалей!* [2, с. 13]; *Шипуля... торбохват* [2, с. 25]; «Ну, чого ти боїшся, пігмей!» – сам себе лайнув Женя і перебіг вулицю [2, с. 33].

Найчастіше гумористичний ефект створюється саме за допомогою контрасту, наприклад: *якось неуважливо повторив капітан Горбатюк, оглядаючи «місце події», тобто туалет* [2, с. 5]. У наступних рядках уже має місце евфемізм (замість *туалет* – «місце події»): *На «місці події» слідчий просив нікого не товктися* [2, с. 5].

Інші приклади застосування прийому контрасту – це вживання патетичної, піднесеної лексики, невідповідної ситуації спілкування, наприклад: *Та зовсім був **повержений** Вітасик, коли одного разу Граціанський прийшов у школу з найновішим трЗ-плеєром* [2, с. 9]; *У туалет на третьому поверсі було справжнісіньке **паломництво***. За своїм прямим призначенням

цей заклад того дня не працював зовсім [2, с. 15]; *Ну, розкажуй, що в тебе за одиссея була вчора* [2, с. 39] тощо.

Великий потенціал гумористичного забарвлення мають порівняння, епітети та метафори: *Такий крихітний плеєр, а в тебе повна голова музики* [2, с. 10]; *Навколо нього майже всі «старі», так би мовити, кадри вже давно у нас на гачку, а Борис Борисович непорочний, як Діва Марія. Снаряди лягають все ближче, а його хоч би осколочком зачепило. Жодних «відкатів», жодного зловживання, ні «чорної каси», ні «відмивання грошей»* [2, с. 26–27] та ін.

Часто комічний ефект створюють влучно вжиті, дотепні фразеологізми. На думку вчених, «гумористичного забарвлення фразеологізми часто набувають через комізм контрастності прямого значення до алегоричного» [1, с. 406]: *Подумаєш, красива, як свиня сива!* [2, с. 7]; *Стоп! Що таке? Чого біжиш як оглашений?* [2, с. 16]; *Але домашні завдання в голову не лізли* [2, с. 31].

Досить поширеним засобом творення комічного в аналізованому творі виявилася галузева лексика, зокрема, невідповідне перенесення воєнної термінології на мирне життя, наприклад: *Лише Вітасик Дорошенко та Женя Кисіль зберігали ворожий нейтралітет* [2, с. 8].

Характерною рисою аналізованого твору є колоритна мова з використанням жаргонних слів, яка допомагає точніше змалювати деяких персонажів твору: – *Куди ж його все-таки погирило?* [2, с. 14]; – *О! Прочумався! Нарешті!* [2, с. 35]; *Потемніло у мене в очах на мить, наче хтось по кумполу вдарив* [2, с. 49].

Інколи гумористичний ефект створюють особливі синтаксичні конструкції. Наприклад, авторські уточнення: – *Або вб'ють, – сказав і втягнув голову в плечі Вова Сорока (аж самому стало лячно)* [2, с. 15]. З такою метою вживаються також вигуки й звуконаслідувальні слова: *Оце так! Тю! І така мене радість зненацька охопила, що я тобі передати не можу* [2, с. 7]; – *Що? – і розгублено очима на мене: кліп! кліп! кліп!* [2, с. 50].

Отже, оповідь у повісті В. Нестайка «Неймовірні детективи» сповнена мовними засобами творення комічного, серед яких найчастіше трапляються прийоми контрасту, вживання термінології та слів у невласивому їм значенні, дотепні фразеологізми тощо. Гумор письменника, в цілому, є доброзичливим, сповненим поваги до своїх персонажів, повчальним.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Мацько Л. І., Сидоренко О. М., Мацько О. М. Стилiстичнi засоби смiхової культури. *Стилiстика української мови: підручник*. Київ: Вища школа, 2003. С. 388–410.
2. Нестайко В. З. Неймовірні детективи. Київ: Країна Мрій, 2012. 400 с.
3. Сіроштан Т. В., Атаманюк М. В. Особливості функціонування абстрактної лексики в сучасних художніх творах для дітей. *Мова. Свідомість. Концепт: зб. наук. статей / відп. ред. О. Г. Хомчак*. Вип. 7. Мелітополь: МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2017. С. 99–103.

Кривошеєва К. Є.

Науковий керівник – кандидат філологічних наук,

доцент Сіроштан Т. В.

НАЗВИ ДІЙ У ПРОЗІ Ю. АНДРУХОВИЧА

Анотація. У статті досліджено особливості функціонування найменувань дій у прозових творах Ю. Андруховича, визначено їх склад, встановлено семантико-стилістичні ознаки таких слів.

Ключові слова: назви дій, девербатив, абстрактна лексика, семантика, стилістична функція.

Назви дій – це іменники віддієслівного походження, що становлять значну частину лексичної системи сучасної української мови. Вони являють

Дорогань Ю.В., Фокіна А.Д. Сучасні методологічні аспекти лінгвістичних досліджень.....	132
Дятленко А.О. Теоретичні аспекти дослідження концепту в англійській мові.....	136
Заярна П.А., Яремчук О.А. Поняття словотвору та номінації в сучасній практиці дослідження англійської мови.....	141
Кайда А.В., Юрова В.С. Багатогранність поняття «текст» у сучасному мовознавстві.....	145
Коляда В. К., Мазіна А. А. Теоретичні аспекти неологізації в англійській мові.....	154
Козинець В.С. Проблематика визначення терміну «емфаза» в працях сучасних лінгвістів.....	148
Корольова А.О. Мовні засоби вираження гумору в повісті В. Нестайка «Неймовірні детективи».....	158
Кривошеєва К.Є. Назви дій у прозі Ю. Андруховича.....	161
Лисенко А.А. Роль фразових дієслів в розмовній мові героїв кінофільмів (на матеріалі художнього фільму «Джуманджі»).....	165
Міроненко М.Д., Смірнова О.В. Поняття норми та варіативності в сучасній англійській мові.....	169
Найпак А.С. Praseologisms, as a source of information on English humour.....	172
Опашко Г.І. Асиміляція французьких запозичень в англійську мову.....	175
Передерій Д.М. Семантична зміна значення слова як мовний процес.....	179
Пугач М.О. Метафора в романі Ю. Андруховича «Коханці Юстиції».....	183
Рішко А.Р. Особливості ойконімії США.....	186
Соломонова Н.Ю. Специфіка відображення скандинавської мовної картини світу в англійськомовному серіалі «The Vikings».....	191
Тарасенко М.Р. Лінгвістичні особливості авторських неологізмів.....	196
Тур М.Є. Синтаксичні умови інверсії в англійській мові.....	200
Фащук А.О. До питання про функціонування фразеологічних одиниць в засобах масової інформації.....	204